

ANASTASIO ALBISU'RI OMENALDIA, AZKOITI-N

Urteak daramaz Azkoiti'n Anastasio Albizu Aierdi gure adiskide eta "Euskerazaintza" aldizkari onetako idazle jator eta ugari eta apaiz zintzoak.

Urteak eta ez danak giro aizetsukoak.

1915 urtean jaio zan Lazkao'n. Aita, Jose Mari, lazkaotarra; ama, Mercedes, ataundarra.

Apaiz egin eta 1943 urtean izentatu zuten Azkoitirako. Beraz 51 urte parroki baten. Aurrez urte bete Araba'ko Fontetxa'n eta beste iru Pasaia'ko Trintxerpen.

Esatea erreza da, baiña erriak omenaldi bat eskintzeko, lana egin bear izaten da eta igaro diran urteetan, esku zuzena edukitzen jakin ere bai, eta lagunartean bizitzen, eta erriari norbere alegin eta maitasuna zintzo erakusten irauin.

Eta berak, bere itzaldietako baten diona, nere apaiz izate onek ez dit iñungo eragozpenik ipiñi nere aberria ta izkuntza maite-maite izateko.

Omenaldi eguna Irailla'ren 9'an izan zan. Benetan errikoa. Meza eta bazkaria.

Ba dakigu omenaldiak ez duala aizetu, ez arrotu, ez eta lanerako gogorik kendu.

EUSKERAZAINTZA'k ezin besterik esan, gure artean, au da, guri lanak bialtzen luzaro jarraitzeko baiño.

Gaur, omenaldi eguneko bere itzalditxo bi argitaratzen ditugu: Mezatakoea bat eta bazkal-ondokoea bestea.

Zorionak eta aurrera.

Mezatan esandako itzak:

Anai-arreba maiteok:

Utzi dezagun gerorako omenaldi-kontu ori, eta jo dezagun orain Arantzazu'ra.

Arantzazu'ko, Arantzazu'ko

eliza eder aundia,

zure barnean egin bait-zuan

Ama Birgiñak kabia...

Kabi ortantxe gerostik degu

gure Zaindari maitia

gipuzkoarrok ain-maite degun

Arantzazu'ko Maria.

Benetan esango dizuet: nere gaurko sarrera au idazteak, sekula ez-bezelako lana eman didala... Izan ere, eta kondairak esaten digunez, Arantzazu'ko Amari zor dio; batez-ere, Euskal-erria'k, oñaztarren eta ganboatarren arteko pakea! Onela bait-dio bertsolariak:

Oñaztar eta ganboatarrak,

beti burruka bizian,

Euskal-erria zeukaten aiek

il-zori penagarrian...

sorgiñak berriz, beste aldetik

Jaungoikoa kendu-naian...
Amabostgarren gizaldi artan
on gutxi zan gure errian...

Eta pakearen gai orri, eldu nai izan diot nere sarrera au idaztean... Izan ere, gaurko Euskal-erria'ren ikuspegiak ez dit poz aundirik ematen. Goibeltasuna baizik! Ez bait-degu, gure artean, guk naiko genduken pakerik...

Orregatik, eta orrialde asko idatzi ondoren, au gogoratu zait azken batean: ondo dagoala, bai, Arantzazu'ko Amari pake ori eskatzea, baiñan ez degula pake ori gure artean ikusiko, guk, euskaldun geranok, naiko ez degun artean... Eta gaurko beintzat, ba'dira gure artean ere, pake ori nai ez duten euskaldunak... Eta pakerik gabe... eta burruka bizi batean bizi dan erri batek... ezin dezake, iñolaz, aurrera egin...!

Bestalde:

Begiak kanpora begira ditugulako-edo, askotan besteegan ikusten ditugu, gure erri onen egoera-tristearen zergati guztiak... Eta guk-geurok ez degu, askotan, ezertxo ere egiten, gure erri au egoerea triste ortatik ateratzeko. Eta au ez da noski, euskaldun batentzat, jokaera jatorra...!

Ala ere, ez det nik uste, gure erri onek aurrera egin dezan, eta pake ori izan dezan, gauza berezirik egin bear degunik guk... Bi auek dira, esango nuke nik, guk egin-bearreko gauzak: gure erri au biotz-biotzez maite izan, eta pake-bideak urratzen saiatu gure erri onek aurrera egin dezan...! Eta ortarako ez da naiko Arantzazu'ko Ama oni pakea eskatzea...! Bear-bearrezkoa da ere, guk, gure aldetik zerbait egitea... Gure arteko burrukak ez bait-digute pakerik ekarriko, ez-eta gure aberriaren aurrerapenik ere... Alderantziz baizik...!

Eta bein, gure aldetik alegin guztiak egin ondoren, orduan izango degu, eta ez lenago, Arantzazu'ko Amari, gure erriarentzako pakea ta zoriona eskatzeko eskubidea...! Ez aaztu, zeruko euriak ez duala fruturik ekartzen, gizonak soroa landu ez ba'du leen...

Anai-arreba maiteok: biur ditzagun egi, bertsolariaren bertso auek:
Arantzazu'ko Ama Birgiña,
emen nator ni kantari,
zure omenez egin ditudan
bertso auen abeslari...
Euskaldun arten, nai nuke azaldu,
gaurko onetan nik garbi
Euskal-erria'k zenbat zor dizun
Arantzazu'ko Andra Mari...

Edo-ta beste au:

Egun artatik, euskaldun danok
pakean bizi ba'gera
zuri eskerrak, Aloiña goiko
Andra Mari biotz-bera...!

Arantza-gaiñean agertu ziñan Arantzazu'ko Maria Birgiña, eman zaiozu Euskal-erria'ri, eta eman zaiguzu, zure zaindaritzapean bizi geran euskaldunoi, zoriona eta pakea...!

Ala izan dedilla Arantzazu'ko gure ama...!

Arratsalde, bazkari-ondoren esana:

Eskerrak biotz-biotzetik...!

Bañan egia esan bear baldin ba'det, ez det uste onelako ospakizun bat merezi-izateko, ezertxo berezirik egin dedanik...

Neretzako, gauzarik naturalena da, norberak bere aberria maite izatea, ta bere-berea duan izkuntza landu ta maite izatea... Eta bi oietxek izan dira, nik nere bizitzan, geien-bat maite izan ditudan gauzak...

Egia da, apaiza naizela ere, ta nere ustez saiatu izan naizela ere, nere apaiz-egiteko ori ondoen betetzen nere akats eta guzti...

Bañan ez det sekula pensatu izan, nere apaiz-izate orrek iñungo eragozpenik ipintzen zidanik nere aberriarenganako eta nere euskerarenganako maitasunean...

Alderantziz baizik...! Jesus'ek berak bere abarriaren ondarena ikustean negar egin ba'zuan, zergatik egin bear ez nuan nik...? Eta zergatik alegiñak egin ez, gure erri au jasotzeko...?

Ez naiz politikari bat: aberri osoaren erantzunkizuna bere gain duan politikari oietako bat bezela...! Nik landu-bearreko lurra, baratza txiki bat bezelakoa izan da... Eta ortxe saiatu naiz, apaiz bezela ta euskaldun bezela, lan egiten...

Ala ere, ez det uste iñor baztatu dedanik, gauza auetan nik ez-bezela pensatzen zualako. Ez..! Nere ustez, besteekin izan ditudan artuemanetan, ez nau politikak erabili, apaiz-izateak baizik... Eta apaiz bezela, ez da neretzat, ez gorririk eta ez zuririk izan, ez ezkertiar eta ez eskubiko... Danak izan dira neretzat, ala uste det, Jaungoikoa'k nere esku ipiñi zuan artaldeko ardi...! Eta ez nuke, iñori ortan miñik-txikiena eman baldin ba'diot, benetan barkamena eskatzeko lotsarik izango...!

Bañan leen esan dedan bezela, nere apaiz-izate onek ez det iñungo eragozpenik ipiñi nere aberria ta izkuntza maite-maite izateko. Ez bait-daude bi gauza auek alkarren aurka...!

Orregatik, eta ezer berezirik egin ez dedalako, ez det uste onelako goratzarrerik merezi nuanik... Jaungoikoa'k apaiz eta euskaldun nai izan nau, ta orixe izaten saiatu naiz...

Eskarrikasko ba, zueri. eta iñor mindu izan ba'det nere jokabide onekin barka nazala eskatzen diot biotz-biotzez.

Eskarrikasko...!

Berri emale: Anes

AMOROTO JAIETAN

Erriko beti aundikiro ospatu dan jai barru inguruan beste bat jarri genduan aurtan: nire omenaldia, Uztaillaren iruan.

Amoroto erri eder-ederra da, antxiñakoa, dakizuenez errionetan jaioa naz ni, 1909 Martiko 24an. Atxuriarte etxean. Nire aita eta ama etsiran emengoak, aita Markiñarra eta ama Axpe Arrazolakoa baño. Garai aretan Conpañi bat ebillen gure mendietan ze mineral egoan jakiten, batez be Anboto inguruan, eta nire aitak, gazte zala eta, Axpen aurkitu eban bizi laguna Markiñarra izan arren. Gero, gizaldi onen lenengoetan ezkondu ziran. An jaio giñan gu bost

neba arreba: Brijida, Maria (nire eskola laguna, oindiño be Berrizen bizi dana), ni, Bizente eta Balentin, Atxuriarten jaio eta Amoroton eskolatuak, bateatu eta bezte Sakramentu artuak. Gero urteak aurrera, an eta emen bizi izanak. Gerroago, ni amabi urteko nintzala, aitak Zornotzara ekarri ninduan Santa Barbara egun illun batean eta emen bizi izanaz ia-ia neure bitzta guztian, beraz Amrotokoa baizen Zornotzakoa naiz.

Urte asko ditudala-ta lepo gain, urte oneitan euskal idazle nazalata omenaldi ugari izan ditut. Ilionen San Amrotok egin eustana ez txikiena, eder zoragarria baño, nik biotz biotzez erriari eta ospatzeko alegiñak egin ebezana eskertzen dautzedana: Ezker ona, beti ondo.

Amabiek ogei gitxiago an giñan. "Oletatik laster, an zan bide ganean, ONDO ETORRIA". Eta bidean gora jente azko etorren eleizarantza. Eleizea jentez bete bete egiñik. Altaran meza emolleak eta koruan kantoreak batez be, eurena egiteko. Altarean bost meza emolle, ni erdiko ta besteak laguntzaille. Mezea dotore eta abestua zan, itzaldia erriko apaizak, egin bearzana ederto egiñaz.

Mezatan koruak, oso ondo, Zornotzako bertsolari Amurizak jai onetarako egin ebazan iru estrofa abestu ebazan.

Gero plazea ase ase, jente entzulez bertsolarien ekitaldia, eder ederra. Ostean, Amrotok eta plaza arek entzun eben zerbait, ia-ia ordubete eta erdian. Erriak noizik bein bearditu clako ekitaldiak, eskolatzeko eta poztazunari berea emoteko.

Bazkaria frontoian.– Bosteun bat giñan guztion artean, gazte eta zar, etxe-ko eta kanpoko. Bazkaria Bilbo ingurutik ekarria, ugari eta garbi, guztiok gogotsu jan genduana. Onen ondoren barriro bertsolari saioa. Egotaldi ederra gure oitura bertso kantatseari emona. Izan zan an, zeri oiue egiña. Orduak emongenduzan arren, ez jakun luze egin. Uda zan baiña illuntzen azi zamar. Jaiari amaia emoteko garaia. Eta orrelaze izan izanbe; frontoi zabala utsituaz joian kanta kantari, alkarri ezku emonaz eta abar. Amaika azpaldiko arpegi ikusi genduan, eta plaza ondolik zear bidea artu genduan etxerantza.

Oindiño be bertso kantuak amaitzeko edo amaitunairik Amurizanrenak abestu ziran. Dana ondo eta jai aundiari egokionez.

Or geratzen zan Amrototo erri eder alsia iluntzean: or plazea, or fontoia, or eleizea bere antxiñako arte ederraz, or illobia, or Santa Barbara, goian, or Amrotoko baserri ta etxeak, zuri eta dizditsu, or nire erria barri eta eder.

Ni karmeldar naz, askorenartean lenengo ordena etorria. Aitak ekarri-nindun Larrara, emengo ikastetxean amorotar beste batsuen artean ikasketak egiteko. Emen ziran nire aurretik Markiñar bi eta nire etxeondoko TXOPITEKO beste batzuk. Ementze asi nintzan ikasten bai erderaz, latiñez eta beste izkuntza batzuk geure izkuntza ederra bertan bera itxibarik. Nik etorri nintzanean ez nenkian euskera ezik. Eta ori, neure izkera obetzen, neure irakazleak lagundu eusten; liburuz oster, lekeitiar batek, emen pozik aitatzen dodana: nik, osaba bat neukan bertan, Santi Mendiguren, neure aitaren arrebarekin eskondua "Santi JAtetxea" Azpiri kalean, oso abertzale zintzoa, arek euskerazko liburuak bialtzen eustazan: Azkue zanaren "TXIRRISTADAK" eta.

Urteak aurrera eta gizona ezta betikoa. Orixegaitik agur zuri gogo-gogoz. Nire oititz eta erreguetan beti izango zaitut biotz-biotzean.

AGUR AMOROTO.

Aita Onaindia